

2011.02.17. A

Ismeretlen szűz visszacsémélés a tábori életre

50101

50101

A legtöbb - egykori, vagy későbbi - feljegyzésben, a lágerélet írásos megörökítésében - a foglyok körében az éhezés a megpróbáltatások sorozatában szinte központi helyet foglalt el. Jogosan, mert a kínzó érzésből még éjszaka sem lehetett szabadulás. A túlélésért vívott küzdelemben 1944-1945-ben bármilyen ennivaló megszerzése, elfogyasztása vagy megőrzése leginkább élet-halál kérdésként jelentkezett. Ahogy az ételhez (póttételhez) jutás sajátos módszerei, a tábori cserekereskedelem meghatározott fogásai kialakultak az éhezésnek, ill. az általa okozott leépülésnek is fokozatai voltak. Az éhezők minden lehető alkalommal az evésről, ételről beszéltek, recepteket cseréltek, egymásnak főzési-fűszerezési tanácsokat adtak. Ez még az aktív szakasznak számított. Még akadt cserealap: ruhát, felszerelési tartozékot ételért, kenyert levesért, és cigarettáért bármit, ami ehető. Vagy ennivalót füstölennivalóért. Többen a legaprólékosabban, ismételten kitakarították a konyháról hozott edényeket. Lenyalták a fedőket is. Mások a raktárak, vermek, a fogolykonyha környékén kószáltak, trükkökben nem válogatva a közelbe férköztek, valamiképp ennivalót, konyhai hulladékot "organizáltak".

1, kávékiszárazás
 2, hűtés
 3, E mosás
 4, F pozitív
 hűtés
 5, legnagyobb

hűtés
 munka
 tiszta

Amint ezekből valamiképp kiszorultak, vagy belső tartalékukat felélték, cserélnivalójuk már nem akadt, még társaiktól koldultak. Voltak, akik loptak. Ha leépülés folytatódott, a következő fázisban főként a szenvedők arckifejezése, megjelenése romlott sokat. Fátyolos szemek, üres tekintet, halványszürke bőr, a járomcsont kiugrott és a szemgödrök besüppedtek. A bőr alatt víz okozta táskásodás jelent meg, torzította tovább a már tartósan éhezőket. Egyeseknek szinte megnyúlt feje, másoknak mintha összeaszott volna. Egyre halkabban beszéltek - ritkán szólaltak meg -, lassan lélegeztek.

Majd a legcsekélyebb helyzetváltoztatás is nehezükre esett. Több testtájékukon kóros folyadék felhalmozódás, vizenyő jelent meg. Különösen az alsó és felső lábszáron, ami az éhezés legjellemzőbb kísérő jelensége volt. A teljes legyengülést a lágerban általános, fel-fellobbanó hasmenésjárvány hozta meg. Az epidémiától sújtottak a WC-k-ben gubbasztottak - ha ki nem zavarták őket - vagy a szanitécek és a barakk- WC között ingajáratban voltak. A teljesen legyengültek lerogytak valahol egy sarokba, elviselhetetlen bűzt árasztva várták a véget. A tábori járványok túlélői a

fiatalabb korosztályok fizikai tartalékkal, lelki erővel bíró tagjaiból kerültek ki. Kevésbé bírták a lágeréletet, a mind szűkösebb "ellátást" az addig jóltáplált, polgári körülmények között élt foglyok. Tovább kitartottak, lelki erőből is jobban merítettek pl. a politikai okból táborba zártak. Nagyobb ellenállást fejtettek ki a gyötrelmekkel szemben azoknál, akiknek alig, vagy semmilyen ismeretük nem volt fogvatartásuk indokáról, időtartamáról.

KLM foglyai sohasem kapták meg az előírt 4200 kalóriányi ételmezt. Már a nyersanyagok beérkezéssel megindult a csonkítás, az SS-ek (parancsnoki törzs, ügyintézői, adminisztratív, egészségügyi személyzet, őrszolgálat stb. és a parancsnoki beosztásúak családja) ételmezését a foglyokéból egészítették ki. Ide került a húsnemű, a zsiradék, a cukor, a burgonya java. Aztán még feldolgozás előtt és alatt eltűnt az élelmiszerek egy része a raktárak, szállítók és konyhaszemélyzet körében, az elkészítettet pedig a tábori "előjogokkal" rendelkezők dézsmálták meg. Az elosztás előtt az adott barakk személyzete, vagyis a fogoly funkciósök a kenyérből, lekvárból, margarinból vagy túróból annyit elvettek, amennyit csak lehetett. A répalevesből, főzelékből ők halászták ki maguknak a krumplit, alkalmilag a húsdarabkákat.

Végül a táborok népe reggelente általában fél liter "vízlevest", és ugyanannyi cukrozatlan, igen ritkán cukrozott pótkávét kapott. Délben hét-tíz deciliter répalevest, hígabb vagy némileg sűrűbb változatban. Répa helyett alkalmilag a szárított főzelék is alapanyagul szolgált, ahogy április és június között a spenót. 1944 végéig, az addig is gyenge ételmezés csökkentéséig, esténként 30-40 dkg szürke, felismerhetetlen összetételű kenyeret osztottak, 2,5 dkg-nyi kolbásszal, ritkán azonos mennyiségű margarinnal. Szombat este (volt, hogy vasárnap este is) a kolbász helyett evőkanálnyi lekvárt és ugyanennyi túró, vagy az utóbbit váltó 2,5 dkg margarint adtak vacsora gyanánt. KLM fennállása idején egy (!) alkalommal kolbász helyett 2,5 gramm füstölt szalonnát osztottak, és 1944 őszén - ugyancsak egy ízben - az Appellkor, a táborparancsnokság jelenlétében minden fogoly egy hagymát kapott helyszíni elfogyasztásra.